

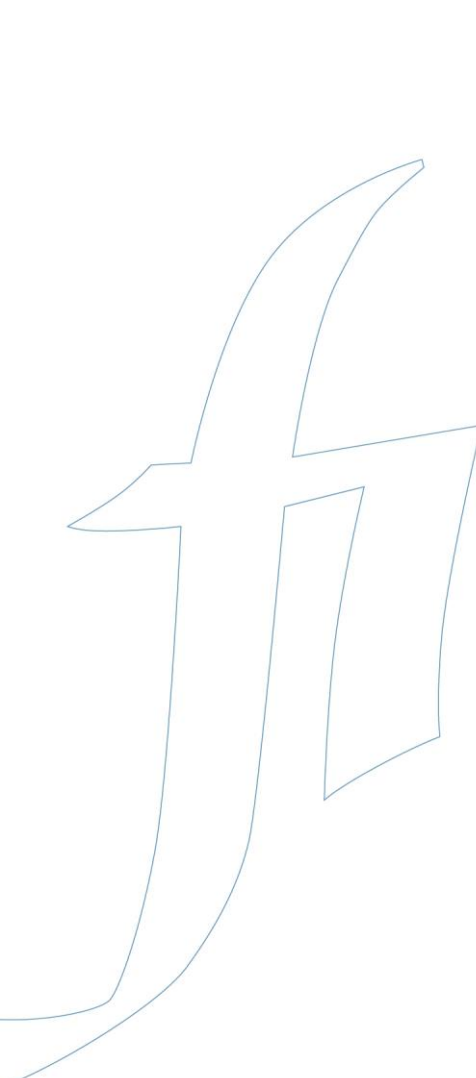
FI-tillsyn

Hållbarhetsperspektiv vid kreditgivning till företag – en uppföljning

Nr 7

7 november 2018

INNEHÅLL

SAMMANFATTNING	3
BAKGRUND	4
Vad är hållbarhet?	4
GENOMFÖRANDE AV KARTLÄGGNINGEN	6
Syfte och urval	6
Metod	6
Avgränsningar	6
RÄTTSLIGA FÖRUTSÄTTNINGAR	7
Övergripande krav på kreditriskhantering	7
Ryktesrisk och krav på etiskt agerande i kreditgivningen	8
FI:s Slutsats om de rättsliga förutsättningarna	9
HÅLLBARHETSPERSPEKTIV I BANKERNAS INTERNA REGLER	10
Hållbarhetsperspektiv i kreditgivningen	10
Interna regler	10
Branschspecifika instruktioner	11
Resursallokering och kompetens	12
Hållbarhetsperspektiv i utformningen av låneprodukter	12
Transparens	13
Utveckling sedan 2015	13
VÄGEN FRAMÅT	15
REFERENSER	17

FI-tillsyn

Finansinspektionen publicerar återkommande tillsynsrapporter i en numrerad rapportserie. Tillsynsrapporterna är en del av FI:s kommunikation. Rapporterna behandlar genomförda undersökningar och annan tillsyn som FI utför. Genom rapporterna informerar FI om vilka iakttagelser och bedömningar som FI har gjort och om sina förväntningar i olika frågor. Detta kan vara till stöd för företagen i deras verksamhet.

Sammanfattning

Bankerna tar större hänsyn till hållbarhetsaspekter vid kreditgivning till företag. FI ser dock behov av ökad transparens och jämförbarhet inom hållbarhetsområdet.

Finansinspektionen (FI) har på nytt granskat bankernas interna regler för kreditgivning till företag. Syftet har varit att se om det skett några förändringar sedan 2015 i hur bankerna beaktar hållbarhetsrelaterade risker.

FI kan konstatera att bankerna i större utsträckning än tidigare tar hänsyn till hållbarhetsaspekter i sin kreditgivning till företag. Deras interna styrdokument tar också med fler hållbarhetsaspekter och de beskriver sitt arbete med hållbarhet mer detaljerat. Störst fokus ligger fortfarande på miljö- och klimatrelaterade aspekter. Socialt ansvarstagande och styrningsfrågor får mindre utrymme. FI vill dock betona vikten av kontinuerlig utveckling inom alla ESG-mål för en ändamålsenlig riskhantering.

Bankerna bedömer vanligtvis hållbarhetsrelaterade risker som en del av kredit- och ryktesrisken. De kan avstå från affärer om en kredittagares verksamhet bedöms vara oförenlig med bankens etiska förhållningssätt eller kunna skada dess rykte. Däremot avstår de sällan från att ge krediter på grund av förhöjda hållbarhetsrelaterade risker – annat än då motparten är svartlistad eller då lagstadgade restriktioner sätter stopp. Bankerna motiverar detta med att istället vilja påverka sina kredittagare att ta större hänsyn till hållbarhet. Hur detta går till i praktiken framgår inte alltid av bankernas interna regler eller beskrivningar.

FI bedömer att hållbarhetsaspekter i högre grad finns med när bankerna utformar nya produkter, som gröna lån. De har även tillsatt centrala organ för att stötta verksamheten i frågor om hållbarhet, inte minst vid kreditgivning till företag. Bankerna har också fortsatt att rekrytera och utbilda personal för att utveckla arbetet med hållbarhet.

I den förra rapporten betonade FI vikten av transparens i bankernas arbete med hållbarhet vid kreditgivning till företag. Ett resultat av det blev den så kallade "Hållbarhetsöversikten", ett branschinitiativ från Svenska Bankföreningen¹. Elva svenska banker publicerar en hållbarhetsöversikt där de, på ett enhetligt sätt, visar hur de beaktar hållbarhetsfrågor vid utlåning till företag. Hållbarhetsöversikten har bidragit till att öka transparensen och möjligheten att jämföra hur bankerna arbetar med dessa frågor. En annan utveckling är att fler banker anslutit sig till olika hållbarhetsrelaterade riktlinjer sedan 2015. FI betonar att det är viktigt att bankerna också kommunicerar vad detta betyder för deras löpande verksamhet.

Samtliga banker uttrycker en vilja att bli bättre på att bedöma hållbarhetsrelaterade risker vid kreditgivning och att hjälpa företag att utveckla mer hållbara verksamheter. FI välkomnar sådana initiativ och fortsatta insatser för att öka transparens och jämförbarhet.

¹ Bankföreningen, "Hållbarhet i kreditgivning". 2018

Bakgrund

FI:s kartläggning av bankernas interna regler för kreditgivning till företag har genomförts som en del i arbetet med att integrera hållbarhet i myndighetens löpande tillsyn. FI har granskat om det skett någon utveckling i hur bankerna beaktar hållbarhetsperspektiv vid kreditgivning till företag och i så fall hur detta har omsatts i konkreta förändringar i bankernas arbete med dessa frågor.

FI fick genom en ändring av regleringsbrevet för budgetåret 2015 uppdraget att i en särskild rapport redovisa bankernas riktlinjer för kreditgivning till företag utifrån ett miljö- och hållbarhetsperspektiv. Resultatet av uppdraget blev rapporten ”Miljö- och hållbarhetsperspektiv i kreditgivning till företag”². Rapporten visade i korthet att bankerna beaktade hållbarhetsaspekter i kreditgivningen, men i påtagligt olika utsträckning.

I regleringsbrevet för budgetåret 2018 uppmanas FI att ”integrera hållbarhet i befintliga och nya regelverk och i den finansiella tillsynen”. Att finansiella företag – inte minst banker – i snabb takt ökat sin medvetenhet om hållbarhetsrelaterade frågor och risker motiverar att FI undersöker om och i så fall hur detta omsatts i konkreta förändringar i bankernas interna regler för kreditgivning. Som en del av detta, och för att integrera hållbarhetsrelaterade frågor i tillsynen, har FI valt att följa upp rapporten om hållbarhet i kreditgivning till företag från 2015.

VAD ÄR HÅLLBARHET?

Hållbarhet är ett vidsträckt begrepp. I den så kallade Brundtland-kommissionen beskrivs hållbar utveckling som: ”... en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov.”³

Uttryckt i ekonomiska termer kan hållbar utveckling innefatta att verksamheter bedrivs samhällsekonomiskt lönsamt ur ett långsiktigt perspektiv. Hållbara verksamheter syftar således till att hushålla effektivt med mänskliga och materiella resurser på lång sikt.

Ur den finansiella sektorns och FI:s perspektiv omfattar arbete med hållbarhet hur de finansiella företagen beaktar hållbarhetsaspekter vid utlåning, investeringar, försäkringsverksamhet, marknadsföring med mera. Både i Sverige och internationellt används så kallade ESG-mål⁴, (Environment, Social and Governance) för att strukturera och tydliggöra ett ansvarsfullt agerande när det gäller:

- Miljöpåverkan på luft, vatten och mark, resursförbrukning (energi, material, vatten, land), avfall, buller, påverkan på känsliga natur- och kulturområden (t ex nationalparker, naturreservat, urskog).

² Finansinspektionen, ”Miljö- och hållbarhetsperspektivet i kreditgivningen till företag”. 2015

³ FN, ”FN & hållbar utveckling, Rio+20”. 2018

⁴ Regeringskansliet, ”Hållbar finansmarknad”. 2016

- Socialt ansvarstagande, exempelvis verksamheters påverkan på hälsa och säkerhet, arbetsförhållanden, produktion av vissa typer av krigsmateriel, risk för barnarbete, tvångsarbete, diskriminering, föreningsfrihet med mera.
- Bolagsstyrning (Governance). Här ingår bland annat styrningsfrågor, processer och metoder för att upptäcka och förebygga korruption.

Det är dessa frågor som kommer till uttryck i arbetet med till exempel Agenda 2030⁵, och som ligger till grund för kraven på hållbarhetsrapportering i större företag som gäller sedan den 1 december 2016. Det är enligt FI:s uppfattning sannolikt att dessa frågor kommer att fortsätta växa i betydelse.

⁵ Agenda 2030 delegationen, "Om agendan". 2018

Genomförande av kartläggningen

FI har följt upp en tidigare undersökning om hållbarhetsperspektiv vid kreditgivning till företag. Urvalet av banker är detsamma. Kartläggningen har avgränsats till vad som kan utläsas av interna regler och beskrivningar.

SYFTE OCH URVAL

Syftet med kartläggningen har varit att analysera om det skett några förändringar i hur bankerna beaktar hållbarhetsrelaterade risker i sin kreditgivning till företag sedan 2015, då FI senast undersökte detta.

Urvalet omfattade nio av de största bankerna⁶ i Sverige under FI:s tillsyn (kategori 1 och 2) som har en väsentlig andel företagsutlåning i sina kreditportföljer. Det är detsamma som för undersökningen 2015.

Dessa banker står för cirka 80 procent av företagsutlåningen i Sverige. Det är en tillräckligt stor andel för att ge en god bild av de svenska bankernas hållbarhetsperspektiv vid kreditgivning till företag.

METOD

FI har tagit del av bankernas interna regler⁷ i de delar bankerna själva bedömer att dessa beskriver hur de beaktar hållbarhetsperspektiv i kreditgivningen till företag. Utöver detta har bankerna skickat in beskrivningar av hur de arbetat för att utveckla sig på denna punkt.

FI har analyserat följande material:

- Interna regler som styr kreditgivning till företag samt andra interna regler som enligt bankernas egen bedömning berör kreditgivning till företag utifrån ett hållbarhetsperspektiv.
- Publika rapporter som behandlar hållbarhet, som årsrapporter och hållbarhetsöversikter.
- Beskrivningar av kreditgivning till företag utifrån ett hållbarhetsperspektiv; hur bankerna har utvecklat arbetet med hållbarhet sedan 2015 och hur de ser på arbetet framöver.

AVGRÄNSNINGAR

Kartläggningen har varit avgränsad till vad som gick att utläsa i bankernas interna regler och beskrivningar. FI definierade inte begreppet hållbarhet när vi begärde information från bankerna. I bankernas arbete med hållbarhet finns dock ett fokus på miljö- och klimatrelaterade frågeställningar. FI har även granskat andra hållbarhetsaspekter, exempelvis sociala frågor och mänskliga rättigheter, som bankerna beskriver i de underlag som de skickat in.

⁶ De kreditinstitut som ingår i urvalet är Nordea Bank AB, Skandinaviska Enskilda Banken AB, Swedbank AB, Svenska Handelsbanken AB, Kommuninvest i Sverige AB, Aktiebolaget Svensk Exportkredit, Landshypotek Bank AB, Länsförsäkringar Bank AB och SBAB Bank AB. Kommuninvest i Sverige AB och Aktiebolaget Svensk Exportkredit är inte banker utan kreditmarknadsbolag. Dock kommer samtliga kreditinstitut i denna rapport benämnas banker.

⁷ Interna regler som policy- och styrdokument, riktlinjer, instruktioner eller andra skriftliga dokument som ett företag använder för att styra sin verksamhet.

Rättsliga förutsättningar

En bank ska identifiera, mäta, styra, internt rapportera och ha kontroll över risker i sin verksamhet. Om hållbarhetsrelaterade risker kan påverka en kredittagares återbetalningsförmåga ska banken ta hänsyn till detta när den bedömer de finansiella riskerna som är förknippade med att lämna krediten. Bankernas verksamhet ska även bedrivas på ett sådant sätt att allmänhetens förtroende för banken och den finansiella marknaden upprätthålls och att verksamheten kan anses sund.

I detta avsnitt återger FI delar av den genomgång av de rättsliga förutsättningarna för hållbarhetsperspektiv vid kreditgivning till företag som gjordes i samband med undersökningen från 2015.

6 kap. lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse (LBF) innehåller övergripande bestämmelser om hur banker ska bedriva sin rörelse. I 5 § samma kapitel finns en bestämmelse som anger att bankerna ska ha skriftliga interna riktlinjer och instruktioner (interna regler) i den omfattning som behövs för att styra rörelsen. I detta avsnitt diskuteras om det kan anses finnas krav på att bankerna ska beakta hållbarhetsrelaterade frågor i sin kreditgivning.

ÖVERGRIPANDE KRAV PÅ KREDITRISKHANTERING

En banks kreditgivning är i första hand reglerad utifrån risk. Det finns också konsumentskyddsaspekter att beakta, men de faller utanför ämnet för denna rapport. En bank ska enligt 6 kap. 2 § LBF identifiera, mäta, styra, internt rapportera och ha kontroll över de risker som dess rörelse är förknippad med. Den ska särskilt se till att kreditrisker, marknadsrisker, operativa risker och andra risker sammantagna inte medför att bankens förmåga att fullgöra sina förpliktelser äventyras (bankens riskhanteringssystem). Därutöver finns en uttrycklig bestämmelse i 8 kap. 1 § LBF som anger att banken, innan den beviljar en kredit, ska pröva risken för att de förpliktelser som följer av kreditavtalet inte kan fullgöras och att banken bara får bevilja krediten om förpliktelserna på goda grunder kan förväntas bli fullgjorda. Med kreditrisk avses i korthet risken att låntagaren inte kan betala tillbaka sitt lån. Om detta skulle bli fallet för en stor del av bankens lånestock kan det i förlängningen äventyra bankens soliditet och funktionsförmåga.

När en bank bedömer en kredittagares återbetalningsförmåga ska alla omständigheter av betydelse beaktas. Det innebär exempelvis att om kredittagaren ägnar sig åt verksamhet som kan få skadliga effekter på miljön – och det i förlängningen kan medföra skadestånd eller andra kostnader som innebär en ökad risk för att kredittagaren inte kan fullgöra sina förpliktelser – ska banken lägga sådana omständigheter till grund för sin bedömning av kreditrisken. På samma sätt bör eventuella fysiska risker⁸ förknippade med säkerheten till lånet

⁸ Fysiska risker kommer från hållbarhetsrelaterade händelser, som torka, översvämningar, brott mot mänskliga rättigheter med mera. Fysiska risker omfattar direkta effekter som härrör från sådana händelser, till exempel störningar av globala försörjningskedjor (Central Banks and Supervisors Network for Greening the Financial System, "NGFS First Progress Report". 2018)

beaktas. Den hänsyn som banken ska ta utifrån dessa regler är alltså strikt affärsmässig. De ålägger inte banken att beakta ytterligare hållbarhetsaspekter om de inte bedöms påverka återbetalningsförmågan hos kredittagaren eller värdet på eventuella säkerheter för lånet.

RYKTESRISK OCH KRAV PÅ ETISKT AGERANDE I KREDITGIVNINGEN

Som framgår ovan är det bara kreditrisker, marknadsrisker och operativa risker och de risker som sorterar under dessa begrepp som anges särskilt i rörelsereglerna om riskhantering. Övriga risker som strategisk risk, systemrisk, legal risk och ryktesrisk utgör exempel på risker som omfattas av begreppet ”andra risker” i bestämmelsen. Ett grundläggande motiv bakom rörelsereglerna för banker är att upprätthålla förtroendet för den enskilda banken och för bankmarknaden i stort.

Risker som kan antas leda till ett minskat förtroende för banken, och i förlängningen en försämring av bankens värde, kallas ofta ryktesrisk. Ryktesrisk kan komma till direkt uttryck till exempel genom att banken förlorar kunder och samarbetspartners, förlorar personal och får svårigheter att attrahera personal. Beroende på hur ryktesrisken ser ut kan banken även få svårt att finansiera sig på marknaden. När det gäller denna granskning är det mest relevant att uppmärksamma den ryktesrisk som kan uppstå i samband med kreditgivningen. En bank som finansierar verksamheter som är mer eller mindre tvivelaktiga ur ett hållbarhetsperspektiv löper risken att kunderna och andra intressenter samt allmänheten i stort tappar förtroendet för banken. Den risken måste hanteras på sedvanligt sätt inom ramen för bankens riskhanteringssystem. På samma sätt som för alla andra risker måste banken ha metoder för att fortlöpande värdera och upprätthålla ett kapital som är tillräckligt för att täcka arten och nivån på ryktesrisken, om den skulle materialiseras. Precis som för kreditrisk finns det därför i strikt mening inte några krav på att banken ska ta annat än affärsmässig hänsyn när ryktesrisken ska hanteras och kvantifieras utifrån de övergripande reglerna om riskhantering och intern kapitalutvärdering.

Det kan uppstå situationer där en banks agerande, utöver att ge upphov till ryktesrisk, leder till att andra regler som gäller för verksamheten ska tillämpas. FI:s allmänna råd om riktlinjer för hantering av etiska frågor anger att bankernas verksamhet ska bedrivas på ett sådant sätt att allmänhetens förtroende för banken och den finansiella marknaden upprätthålls och att verksamheten kan anses sund. Vidare framgår att en sund utveckling av verksamheten bland annat förutsätter att banken bedriver verksamheten på ett etiskt tillfredsställande sätt, vilket i sin tur förutsätter att den upprättar riktlinjer på detta område. Riktlinjerna bör bland annat innehålla handlingsregler ifråga om kreditgivning som syftar till att säkerställa att verksamheten vid varje tidpunkt bedrivs inom ramen för gällande regelverk och på ett etiskt godtagbart sätt. För att en banks agerande ska anses utgöra en överträdelse i det här sammanhanget måste det alltså vara fråga om att bryta mot normer som riktar sig mot banken i dess roll som kreditgivare. De normer som uteslutande riktar sig mot den verksamhet som banken finansierar kan alltså inte som

utgångspunkt anses innebära att banken inte driver sin rörelse på ett sätt som är sunt.

FI:S SLUTSATS OM DE RÄTTSLIGA FÖRUTSÄTTNINGARNA

FI kräver inte att banker ska vidta särskilda åtgärder för att främja hållbarhetsperspektiv i kreditgivningen. Detta är i grunden ett affärsmässigt beslut som banken själv har att fatta. FI kontrollerar, enligt 6 kap. 2 § LBF, att banker har en godtagbar riskhantering. Att inte beakta hållbarhetsrelaterade risker vid kreditgivning till företag kan medföra ökade kredit- och ryktesrisker. FI ska därför, i enlighet med regleringsbrevet, integrera hållbarhet i den finansiella tillsynen.

Hållbarhetsperspektiv i bankernas interna regler

FI konstaterar att bankerna i större utsträckning än tidigare väger in hållbarhetsaspekter i sina interna regler för kreditgivning till företag. Hur risker som är relaterade till hållbarhet identifieras och hanteras varierar dock i hög grad. Liksom i den tidigare undersökningen bedömer bankerna hållbarhetsrelaterade risker som en del av kredit- eller ryktesrisken. Samtliga banker har allokerat mer resurser till arbetet med hållbarhet. Sex banker erbjuder numera gröna lån till företag.

HÅLLBARHETSPERSPEKTIV I KREDITGIVNINGEN

Enligt bankernas interna regler ska kreditverksamheten följa tillämplig hållbarhetsrelaterad lagstiftning. När de bedömer att de hållbarhetsrelaterade riskerna är förhöjda ska de göra en mer ingående riskanalys. Det kan till exempel vara fråga om att en potentiell kredittagare bedriver en verksamhet där arbetsvillkoren tros vara undermåliga, att kredittagaren har förvärvat mark med eventuellt saneringsbehov eller bedriver en verksamhet som i dag är vinstgenererande men kanske inte är det i framtiden, om nya krav uppkommer eller om samhällets syn på företagets verksamhet förändras.

Vid kreditgivning till företag bedömer bankerna huvudsakligen hur de hållbarhetsrelaterade riskerna kan påverka kreditrisken, det vill säga risken för förlust på grund av att en kredit inte fullgörs. Det är alltså risken för negativa effekter på en kredittagares återbetalningsförmåga och på värdet av den säkerhet som kredittagaren ställt, om riskerna materialiseras, som bankerna utgår ifrån i sin bedömning. Detta är i linje med reglerna i LBF och innebär att bankerna i vissa situationer analyserar förhöjda, inneboende hållbarhetsrelaterade risker och kredittagarens förmåga att hantera dem. Denna förmåga bedöms utifrån hur företaget arbetar för att minska risken för att problem uppstår och vilka möjligheter det har att hantera en sådan risk, om den materialiserats, eller skulle komma att materialiseras.

I sina interna regler anger bankerna att hållbarhetsrelaterade risker också betraktas som en del av ryktesrisken, och därmed berör dess etiska förhållningssätt. Om de hållbarhetsrelaterade riskerna är av sådant slag att banken bedömer en affär som oförenlig med sin etiska värdegrund eller att den kan skada bankens anseende kan detta vara skäl att stoppa en affär, trots att de hållbarhetsrelaterade riskerna skulle vara hanterbara ur ett kreditriskperspektiv.

Att bankerna betraktar hållbarhetsrelaterade risker som en del av kredit- eller ryktesrisken är i linje med FI:s tidigare undersökning.

INTERNA REGLER

I undersökningen från 2015 konstaterade FI att det fanns utrymme för förbättringar när det gäller hur bankerna hanterar hållbarhetsperspektiv i sina styrdokument. Exempelvis saknade en bank helt hållbarhetsperspektiv i sina interna regler för kreditgivning

till företag. Det var framför allt hos de större bankerna, och hos banker med en betydande internationell verksamhet, som hållbarhetsperspektiv kom till uttryck på ett mer omfattande och detaljerat vis.

FI:s nya granskning visar att bankernas interna regler lyfter hållbarhetsrelaterade frågor i större utsträckning än tidigare. Samtliga banker har ett hållbarhetsperspektiv i sina kreditpolicyer och styrdokument och uttrycker en vilja att vidareutveckla sina processer i detta hänseende. Utvecklingen har alltså gått åt det håll som FI förväntade i den tidigare undersökningen. Att bankerna utökat avsnitten om hållbarhet i sina styrdokument innebär sannolikt också att de tar större hänsyn till hållbarhetsrelaterade risker i sin kreditprövning än tidigare. Utöver detta uppger flera banker att de anslutit sig till globala hållbarhetsrelaterade riktlinjer som Ekvatorprinciperna⁹, FN:s miljöprogramms finansinitiativ¹⁰ och FN:s Global Compact¹¹. En möjlig tolkning av att bankerna vidgat sitt hållbarhetsrelaterade arbete är att de anser att de risker som är förknippade med hållbarhet har blivit större sedan den tidigare undersökningen.

BRANSCHSPECIFIKA INSTRUKTIONER

FI skrev i rapporten från 2015 att de större bankerna hade utvecklat branschspecifika interna instruktioner med inriktning mot exempelvis skogsbruk, energi och rederiverksamhet. Dessa regler styr bland annat hur bankerna identifierar och hanterar hållbarhetsrelaterade risker i specifika branscher.

Dessa instruktioner har vidareutvecklats sedan 2015 till att bli tydligare och att omfatta fler branscher. En bank har exempelvis fastslagit en ny policy för spelbranschen där bland annat hållbarhetsrelaterade risker med denna bransch diskuteras.

Vissa banker avstår från att göra affärer med specifika branscher eller aktörer som anses ha en väsentlig, negativ påverkan på hållbarhetsaspekter. Exempelvis uppger en större bank att man inte påbörjar nya engagemang med företag inom kärn- eller kolkraft som en del i arbetet med hållbarhet. Det framgår dock i det material som bankerna lämnat till FI att utöver de situationer där lagstadgade restriktioner förhindrar kreditgivningen eller där banken har svartlistat motparten avstår bankerna sällan från att ge kredit till företag med förhöjda hållbarhetsrelaterade risker. Bankerna motiverar detta med att man istället för att avstå från att finansiera icke-hållbara verksamheter försöker att påverka sina kunder i rätt riktning för att skapa hållbarhet på lång sikt. I det material som FI tagit del av framgår det inte alltid hur detta arbete går till i praktiken.

9 The Equator Principles Association, "The Equator Principles", 2018

10 FN:s miljöprogramms finansinitiativ, "About United Nations Environment Programme – Finance Initiative", 2018

11 FN, "About the UN Global Compact", 2018

RESURSALLOKERING OCH KOMPETENS

I undersökningen från 2015 framkom det att vissa banker hade etablerat hållbarhetskommittéer eller liknande organ. Dessa centrala kommittéer kompletterade exempelvis kredithandläggares analyser i sådana fall då hållbarhetsrelaterade risker ansågs förhöjda eller svårbedömda.

FI ser att bankerna nu har tagit ytterligare steg på detta område. För att bättre kunna identifiera och hantera hållbarhetsrelaterade risker har flera banker infört specifika analysverktyg kopplade till kreditgivningen. De har också avsatt mer resurser och stärkt kompetensen på området, genom intern utbildning och rekrytering. Exempelvis har nu fem av bankerna kommittéer som hjälper till med analyser av hållbarhetsrelaterade risker i kreditgivningen. Hur bankerna väljer att organisera denna kompetens – i centrala organ eller integrerat i den löpande verksamheten – beror på vilken inriktning deras verksamhet har och graden av internationell verksamhet. Vidare har en av bankerna tillsatt flera hållbarhetsanalytiker som är kopplade till kreditgivningsprocessen. Samtliga banker uttrycker en ambition att ytterligare utöka kompetensen inom hållbarhet, bland annat i kreditprocesserna.

HÅLLBARHETSPERSPEKTIV I UTFORMNINGEN AV LÅNEPRODUKTER

Miljö- och klimatrelaterade frågor utgör den största delen av bankernas arbete med hållbarhet. Detta är tydligt i till exempel bankernas styrdokument men även i deras produktutveckling. Vissa banker erbjuder exempelvis så kallade gröna lån till sina företagskunder. En av dessa banker beskriver ett grönt lån som ”... ett lån där verksamheten eller projektet som lånet avser att finansiera på något sätt bidrar till att bekämpa klimatförändringarna eller till att mildra konsekvenserna av klimatförändringarna”. Om en effektiv hantering av miljörisk är en förutsättning för att kunna få ett grönt lån, kan detta leda till att bankerna påverkar företag till att vidta åtgärder och att en positiv miljöeffekt uppnås.

I undersökningen från 2015 framgick att två mindre banker erbjuder låneprodukter till företag i syfte att främja miljömässigt hållbar verksamhet. På grund av valet av metod kunde FI dock inte utesluta att fler banker i urvalet möjligtvis erbjöd liknande låneprodukter.

Av det material som FI nu har tagit del av framgår att sex banker erbjuder gröna lån till företag och att ytterligare en bank planerar att börja erbjuda det inom kort. De banker som erbjuder gröna lån uttrycker även en vilja att öka grön utlåning i framtiden. Än så länge utgör dessa lån sannolikt en mindre del av bankernas kreditportföljer.

FI har inte närmare undersökt om riskerna med gröna lån skiljer sig från annan företagsutlåning, men konstaterar att bankerna ska sätta en riskavspiegande premie vid kreditgivning till företag. Det finns skillnader i hur bankerna klassificerar och utformar gröna lån. En bank erbjuder gröna lån enbart till fastighetssektorn, medan en annan bank erbjuder gröna lån till alla sina kundgrupper. På samma sätt har en bank som krav att företag ska ha ett befintligt engagemang om 10 miljoner kronor hos banken för att de ska erbjudas gröna lån vid nyutlåning. Samma bank uppger att gröna lån över 5 miljoner kronor ger möjlighet till individuella villkor för pris, löptid och

amorteringskrav. Detta förekommer inte hos de andra bankerna. Olika krav för gröna lån mellan bankerna kan indikera att de bedömer hållbarhetsrelaterade risker på olika sätt.

Bristande enhetlighet i bankernas definitioner av gröna lån kan leda till att ett företag som inte anses uppfylla kraven hos en bank kan göra det hos en annan. Olika krav för att klassificera gröna lån gör det också svårare att jämföra bankers gröna lån. Det är viktigt att bankerna lämnar korrekt, relevant och tydlig information till investerare och låntagare om de erbjuder gröna lån. FI anser att en mer enhetlig kommunikation kring hållbarhetsrelaterade produkter vore till gagn för såväl bankerna som deras kunder och FI.

TRANSPARENS

I den tidigare undersökningen från 2015 konstaterade FI att bankerna genom olika självpåtagna initiativ, till exempel att följa internationellt accepterade principer som Global Compact, gör olika ansträngningar för att ta hänsyn till hållbarhetsaspekter. Vilken effekt sådana bestämmelser hade på faktiska affärsbeslut och vid kreditgivning till företag framgick dock inte alltid tydligt i bankernas interna regler eller beskrivningar. Detta resulterade i att FI uppmanade bankerna till att bli mer transparenta i arbetet med hållbarhet.

Som ett resultat har elva medlemsbanker i Svenska Bankföreningen ökat transparensen kring hållbarhet vid kreditgivningen till företag enligt en gemensamt framtagen modell, den så kallade Hållbarhetsöversikten. Denna modell syftar till att på ett lättillgängligt sätt redovisa hur respektive bank arbetar med hållbarhet i sin kreditgivning till företag. Hållbarhetsöversikten finns tillgänglig på respektive banks webbplats. Regeringens ambition var att alla 33 medlemsbanker i Svenska Bankföreningen skulle ha publicerat en hållbarhetsöversikt senast vid årsskiftet 2017/18¹². Svenska Bankföreningen uppger att nästan alla berörda medlemsbanker med utlåning till företag och privatpersoner, publicerar denna information på sina webbplatser.

Bankerna uppger att de även fortsättningsvis har som mål att öka transparensen kring sitt arbete med hållbarhet, exempelvis när det gäller sin kreditgivning till företag. I det material som bankerna lämnat till FI är det däremot inte tydligt hur vissa banker tänker förverkliga detta. På samma sätt är det fortfarande banker som säger sig följa globala riktlinjer men inte förklarar hur detta påverkar den löpande verksamheten. FI vill därför se en fortsatt ökad transparens i bankernas arbete med hållbarhet. Transparens är en betydelsefull drivkraft för förändring och kan skapa ytterligare incitament för bankerna att fortsätta sitt arbete med hållbarhetsperspektivet vid kreditgivning till företag.

UTVECKLING SEDAN 2015

Det material som FI tagit del av visar att bankerna utvecklat sitt arbete med hållbarhetsrelaterade risker vid kreditgivning till företag. Jämfört med 2015 har de utökat antalet styrdokument och i vilken omfattning dessa tar upp identifiering och hantering av hållbarhetsrelaterade risker vid kreditgivning till företag. Fler banker har anslutit sig till

¹² Regeringskansliet, "Hållbar finansmarknad". 2016

globala riktlinjer, som exempelvis Global Compact. Bankerna beaktar även hållbarhet när de utformar produkter, som exempelvis gröna lån. Antalet banker som erbjuder gröna lån har ökat från två till sex och en ytterligare bank planerar att introducera sådana inom kort. FI noterar att miljö- och klimatrelaterade risker fortfarande har störst fokus i bankernas arbete med hållbarhet.

Som en del i bedömningen och hanteringen av hållbarhetsrelaterade risker har fem banker tillsatt centrala organ för att stötta verksamheten i hållbarhetsfrågor, inte minst i kreditgivningen. Vidare har bankerna infört särskilda analysverktyg samt fortsatt att rekrytera och utbilda personal för att vidareutveckla sitt arbete med hållbarhet.

I rapporten från 2015 betonar FI vikten av transparens kring hur bankerna arbetar med hållbarhetsperspektiv i kreditgivningen. Till följd av detta har elva banker anslutit sig till modellen Hållbarhetsöversikten, som är ett branschinitiativ från Svenska Bankföreningen. FI bedömer att bankerna har blivit tydligare i sin kommunikation om hållbarhetsrelaterad verksamhet.

Vägen framåt

Bankerna har gjort framsteg när det gäller att arbeta med hållbarhet och att beakta hållbarhetsaspekter i kreditgivningen. Detta märks på hur interna regler är utformade och i att de stärkt sin interna kompetens på området. Det finns dock områden där ytterligare förbättring behövs. Transparens är en betydelsefull drivkraft för förändring och kan skapa ytterligare incitament för bankerna att fortsätta sitt arbete med hållbarhet vid kreditgivning till företag.

FI har sett en positiv utveckling när det gäller hur bankerna arbetar med hållbarhetsaspekter och hur de beaktar dem i kreditgivningen. Denna utveckling syns i hur de interna reglerna är utformade och i att bankerna stärkt sin egen kompetens på området. Det finns dock delar som behöver förbättras ytterligare.

I kartläggningen har FI kunnat se att bankernas hållbarhetsrelaterade policyer och instruktioner har ett tydligt fokus på klimat- och miljöaspekter. Det är också det område där FI kunnat se störst utveckling sedan 2015. Hållbarhet, definierat enligt ESG-målen, innefattar förutom klimat och miljö även socialt ansvarstagande och bolagsstyrningsfrågor. Hur bankerna tolkat hållbarhet i samband vid FI:s förfrågan i den här kartläggningen kan skilja sig åt. Det kan därför finnas frågor som normalt ryms inom ESG-målen men som inte finns med i bankernas svar, då de hanteras på annat sätt i bankerna. FI vill ändå betona vikten av kontinuerlig utveckling inom alla ESG-mål, då styrning och riskhantering av frågor kopplade till exempel till mänskliga rättigheter och motverkande av penningtvätt är av avgörande betydelse för en ändamålsenlig riskhantering i bankerna.

Fler banker i urvalet erbjuder gröna lån till företag än tidigare och dessa banker har som målsättning att öka denna form av utlåning i framtiden. Samtidigt har FI noterat att klassificeringen av gröna lån varierar mellan bankerna. Olika krav för gröna lån kan innebära att bankerna bedömer hållbarhetsrelaterade risker på olika sätt. Samtidigt medför olika krav mellan bankernas klassificering av gröna lån att jämförelsen mellan de olika bankernas hållbarhetsrelaterade arbete försvåras. Det är därför viktigt att bankerna lämnar relevant och tydlig information till investerare och låntagare om sina gröna lån.

Flera banker än tidigare har den uttalade ambitionen att påverka sina kunder för att bidra till hållbarhet på lång sikt. Hur detta går till i praktiken är inte uppenbart i det material som FI tagit del av. Bankerna behöver därför bli tydligare när de kommunicerar hur detta påverkansarbete bedrivs för att bidra till en hållbar utveckling.

Slutligen bör bankerna tydligare beskriva vad det innebär att de följer internationellt beslutade riktlinjer. Att bankerna väljer att följa dessa principer är positivt ur ett hållbarhetsperspektiv men det förutsätter en tydligare beskrivning av vad detta innebär i praktiken och i termer av konkreta åtgärder.

Bankerna uttrycker en vilja att bli bättre på att bedöma hållbarhetsrelaterade risker i sin kreditgivning. FI välkomnar denna ambition och vill se fortsatta insatser från bankerna för att öka

transparensen och öka möjligheterna till jämförbarhet i deras hållbarhetsrelaterade information. Transparens är en betydelsefull drivkraft för förändring och kan skapa ytterligare incitament för bankerna att fortsätta sitt hållbarhetsrelaterade arbete vid kreditgivning till företag.

Referenser

Agenda 2030 delegationen, ”Om agendan”. 2018
<https://agenda2030delegationen.se/agenda-2030/om-agendan/> (2018-09-26)

Bankföreningen, ”Hållbarhet i kreditgivning”. 2018
<https://www.swedishbankers.se/fraagor-vi-arbetar-med/haallbarhet/haallbarhet-i-kreditgivning/> (2018-09-20)

Central Banks and Supervisors Network for Greening the Financial System, ”NGFS First Progress Report”. 2018
https://www.dnb.nl/binaries/Brochure%20NGFS_tcm46-379509.pdf (2018-10-17)

Finansinspektionen, ”Miljö- och hållbarhetsperspektivet i kreditgivningen till företag” dnr 15-14755. 2015
https://www.fi.se/contentassets/3dcce69634c749cbac3109cd60ce1dc8/hallbar_kredit.pdf (2018-09-15)

FN, ”FN & hållbar utveckling, Rio+20”. 2018
<https://archive.is/20151209065652/http://www.fn.se/hallbarutveckling> (2018-09-26)

FN, ”About the UN Global Compact”. 2018
<https://www.unglobalcompact.org/about> (2018-09-28)

FN:s miljöprogramsinitiativ, ”About United Nations Environment Programme – Finance Initiative”. 2018 <http://www.unepfi.org/about/> (2018-09-28)

Regeringskansliet, ”Hållbar finansmarknad”. 2016
<https://www.regeringen.se/regeringens-politik/finansmarknad/hallbar-finansmarknad> (2018-09-26)

The Equator Principles Association, ”The Equator Principles”. 2018
<http://equator-principles.com/about/> (2018-09-28)

Finansinspektionen
Box 7821, 103 97 Stockholm
Besöksadress Brunnsgatan 3
Telefon +46 8 408 980 00
Fax +48 8 24 13 35
finansinspektionen@fi.se

www.fi.se